

G E H E I M

BIJ DE OPRICHTING VAN EEN VERENIGING "USSR-NEDERLAND".

In Moskou is binnenkort de oprichting te verwachten van een vereniging van vriendschap en culturele betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Nederland. Daarmede zal de naam "USSR-Nederland" kunnen worden toegevoegd aan de reeds indrukwekkende lijst van vriendschapsverenigingen, die in de Sowjet-Unie zijn opgericht kort voor en na de omzetting van de WOKS in een "Unie van Sowjetverenigingen van vriendschap en culturele betrekkingen met het buitenland", welke in februari 1958 haar beslag kreeg. (Zie in dit verband rapport no. 466.660 dd. 11 april 1958).

Hoewel het niet wel mogelijk is een half jaar na de oprichting van de Unie reeds met zekerheid vast te stellen welke koers zij vaart, vallen er aan de hand van publicaties in de communistische pers wel enige voorlopige conclusies te trekken. Het meeste houvast biedt de rede, die op de Unie-conferentie van februari 1958 is uitgesproken door voorzitter Nina POPOWA. Hierin wordt primair aandacht geschonken aan:

1. de vreedzame coëxistentie - in het kader waarvan de vriendschapsverenigingen zullen werken;
2. de publieke opinie in de Sowjet-Unie - als vragend om vriendschap en culturele uitwisseling met het buitenland;
3. de communistische partij en regering van de Sowjet-Unie - als bij voortduring strevend naar verbreding van het vriendschapsfront.

Men krijgt uit deze rede de indruk, dat er voor de Russen in de nieuwe vriendschapsverenigingen gerede mogelijkheden liggen tot manipulaties op het culturele front, telkens wanneer de buitenlandse politiek der Sowjet-Unie daarom vraagt. De verwachting lijkt gewettigd, dat de nieuwe verenigingen rechtstreeks voor politieke doeleinden bruikbaar zijn. Ter illustratie diene een praktijkgeval, dat zich intussen heeft voorgedaan.

Onder de organisaties, die omstreeks de 21e juli 1958 "toornige" verklaringen aflegden over de "Engels-Amerikaanse interventie" in het Midden-Oosten, schaarde zich de "Sowjetvereniging van vriendschap en culturele betrekkingen met het Arabische Oosten".

Deze vereniging stelde zich hiermede op één lijn met organisaties en groepen, die gewoonlijk worden ingezet ter ondersteuning van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek, zoals vak-, vrouwen- en jeugdbeweging en groepen schrijvers, geleerden en technici.

De praktijk zal moeten leren hoe de verhouding is tussen de nieuwe Russische vriendschapsverenigingen en de reeds lang bestaande buitenlandse verenigingen van vriendschap met de Sowjet-Unie. Het is niet uitgesloten, dat deze van land tot land zal verschillen, al naar gelang de aard van de betrekkingen, welke de Sowjet-Unie met het corresponderende land onderhoudt. Met de vriendschapsverenigingen in kapitalistische landen zullen de Russische verenigingen waarschijnlijk niet spoedig tot openlijke samenwerking komen. Sinds de Russen in het kader van de politiek der vreedzame coëxistentie streven naar "open" culturele uitwisseling zijn deze verenigingen bij voortdoring kort gehouden.

Een en ander houdt echter geenszins in, dat de vriendschapsverenigingen in kapitalistische landen door de Russen gedésavoueerd worden. Nina POPOWA heeft in haar eerder vermelde rede nadrukkelijk gesteld, dat de Russen grote waarde hechten aan het werk van de buitenlandse verenigingen van vriendschap met de Sowjet-Unie. Zij heeft bovendien medegedeeld, dat een aantal Russische vriendschapsverenigingen reeds contact zocht met dergelijke verenigingen. Met betrekking tot de Vereniging "Nederland-USSR" staat zelfs vast, dat zij is gekend in de plannen tot oprichting van een vereniging "USSR-Nederland". Bij een bezoek, dat een delegatie van de Nederlandse communistische mantelorganisatie ter gelegenheid van de 1 mei-viering aan Moskou bracht, is de Nederlanders bovendien gevraagd, of zij wellicht nog namen wilden noemen van Russen, die naar hun mening in aanmerking zouden komen voor een plaats in het bestuur der vereniging.

Wat de Russen beogen met de "Unie van Sowjet-verenigingen van vriendschap en culturele betrekkingen met het buitenland" en haar dochter-organisaties komt wellicht het duidelijkst tot uiting in het hierna volgende fragment uit de reeds enkele malen aangehaalde rede van Nina POPOWA:

G E H E I M

"The work of the Union will also make it possible to
"satisfy more fully the desire of foreign organizations and
"individuals to learn more of the life of the Soviet people
"and to obtain objective information regarding their
"achievements in political development, economy, culture and
"science and also regarding Soviet foreign policy.

"The Union will in its turn familiarize the Soviet
"people with the history, work, day-to-day life, economy,
"culture and languages of foreign peoples and will co-
"operate with foreign societies for friendship and cultural
"relations supporting similar aims".

augustus 1958